

ទីក្រុងណាបោន សម័យបុរាណ(Ancient city of Narbonne)

ណាបោន ឬ Narbo Martiu គឺជាឈ្មោះ នៃទីក្រុងបុរាណដ៏ធំមួយសម័យបុរាណ ដែលបច្ចុប្បន្នស្ថិតនៅភាគខាងត្បូងនៃប្រទេសបារាំង។ ទីក្រុងនេះ ត្រូវបានកកើតឡើង នៅឆ្នាំ ១១៨មុនគ.ស. ដែលមានការបញ្ជាក់តាមរយៈ សិលាចារឹកចារនៅលើសសរនៅ ភាគត្បូងនៃទីក្រុងនេះ។ ចំពោះឈ្មោះណាបោន គឺជាស្ថាននាមរ៉ូម៉ាំងបុរាណដែលទាក់ទង នឹងទន្លេ និងមានការពារពីអទិទេព Mars (God of Mars)។^១ គួរបញ្ជាក់ដែរថា ទីក្រុងនេះ គឺជាទីក្រុងរ៉ូម៉ាំងបុរាណ ដែលជាទីក្រុងដំបូង និងជាក្រុងរីកចម្រើនមួយក្នុងចំណោមក្រុង ដ៏ទៃទៀតដែលស្ថិតនៅក្រៅប្រទេសអ៊ីតាលី (រូបលេខ១)។^២

នៅឆ្នាំ ៤៦-៤៥មុនគ.ស. ទីក្រុងនេះ មានឈ្មោះមួយទៀត ដែលហៅថា Colonia Julia Narbo Martius ឬហៅថា ជាការកសាង ណាបោនទី២។ តាមរយៈការធ្វើកំណាយនៅ ប៉ុន្មានស.វ.ចុងក្រោយនេះ បានរកឃើញស្លាកស្នាម សំណង់ និងវត្ថុសិល្បៈជាច្រើនដែល មានអាយុកាលស្ថិតនៅក្នុងសម័យកាលនៃការអភិវឌ្ឍន៍ណាបោនទី១ និង ទី២។

ទីក្រុងនេះ រីកចម្រើនដោយសារតែជាតំបន់ជាប់នឹងសមុទ្រ មេឌីទែរ៉ាណេ និងជា កំពង់ផែដ៏សំខាន់មួយក្នុងសម័យរ៉ូម៉ាំង។ ទីក្រុងនេះក៏ជារាជធានី នៃខេត្តណាប៉ូនណេ ដែលលាតសន្ធឹងពី Fréjus ទៅ Toulouse និង Pyrenees និង ពី Pyrenees ទៅ កាន់ ក្រុង វីយែន និង ទីក្រុង ហ្សឺណែវ។^៣ ណាបោន ក៏ធ្លាប់ស្ថិតជាមជ្ឈមណ្ឌលសេដ្ឋកិច្ចដ៏ធំមួយ និងជាកំពង់ផែដ៏ធំបំផុតក្នុងតំបន់ប៉ែកខាងលិច នៃមហាសមុទ្រមេឌីទែរ៉ាណេដែលស្ថិតនៅ តាមផ្លូវពាណិជ្ជកម្ម សមុទ្រ និងជាកំពង់ផែសម្រាប់តភ្ជាប់ពីរាជធានីរ៉ូមមកតំបន់សមុទ្រ មេឌីទែរ៉ាណេ (រូបលេខ២)។

^១ <https://www.cervantesvirtual.com/bib/portal/simulacraromae/libro/c14.pdf>

^២ <https://www.tourisme-occitanie.com/destinations/incontournables/narbonne-mediterranee/>

^៣ [Actualité | Exceptionnelle nécropole antique à Narbonne | Inrap](#)

អត្ថបទ៖ ទីក្រុងណារបោនសម័យបុរាណ

តាមរយៈការសិក្សាជ្រាវជ្រាវកន្លងមក បានបង្ហាញអំពីវិសាលភាព និងការរីកចម្រើនយ៉ាងខ្លះនៃទីក្រុងណារបោននាសម័យបុរាណ។ ភស្តុតាងទាំងនោះ គឺជាសំណង់ស្ថាបត្យកម្មព្រះវិហារ សាលប្រជុំ ប្រាសាទ និងវត្តសិល្បៈជាច្រើនដែលសព្វថ្ងៃរក្សាទុកនៅក្នុងសាមន្ទីរណារបោន។ កាលពីថ្មីនេះ ក្រុមអ្នកបុរាណវិទ្យាបានធ្វើកំណាយនៅទីតាំងនៃវាលបញ្ចុះសពមួយកន្លែង ដែលមានទំហំប្រមាណជាង ២០០០ ម៉ែត្រការ៉េ ដោយមានចម្ងាយជាង ៦០០ម៉ែត្រខាងកើតពី ក្រុងណារបោន។ អ្នកស្រាវជ្រាវបានរកឃើញនូវផ្លូវ គ្រោងឆ្នឹង និងវត្តសិល្បៈជាច្រើន ដែលមានកាលបរិច្ឆេទចន្លោះស.វ.ទី១ និង២គ.ស.។ វត្តសិល្បៈភាគច្រើនដែលបានរកឃើញនោះ ជាកុលាលភាជន៍ ជួញដូរតាមផ្លូវសមុទ្រ វត្តលោហៈ មាស និងមានសិលាចារឹកផងដែរ^២ (រូបលេខ៣-២)។

រហូតមកដល់សម័យកណ្តាល (Moyen Age) ទីក្រុងនេះ ក៏នៅតែបន្តរីកចម្រើនដែលមានការកសាងជាព្រែកជីកជំរុំដូចជា Canal de la Robine, Canal de Jonction ដែលភ្ជាប់ទៅកាន់ព្រែកជីក (Canal de Midi) ដែលជាព្រែកជីកដ៏ធំក្នុងតំបន់ អូស៊ីតានី។ ក្រៅពីនោះ សំណង់ស្ថាបត្យកម្មជាច្រើនដូចជាព្រះវិហារ ក៏មានការកសាងផងដែរ។ ព្រះវិហារនៃណារបោន (La cathédrale de Narbonne) កសាងឡើងនៅឆ្នាំ ១២៧២ ស្ថិតនៅក្នុងរចនាបទ gothique និងបានបញ្ចប់ការសាងសង់នៅឆ្នាំ ១៣៣០គ.ស.។ ព្រះវិហារនេះ គឺមានភាពល្បីល្បាញខ្លាំង តាមរយៈចម្លាក់ និងការតុបតែងដេក័រផ្នែកខាងក្នុងព្រះវិហារ។^៥

សរុបរួមមក ណារបោន គឺជាទីក្រុងកំពង់ផែដ៏សំខាន់នៅក្នុងសម័យរ៉ូម៉ាំងជាពិសេសនៅមុនគ.ស. ហើយក៏ជាផ្លូវពាណិជ្ជកម្មដ៏ធំក្នុងមហាសមុទ្រមីឌីទែរ៉ាណេ។ អ្នកស្រាវជ្រាវបានរកឃើញនូវសំណល់សំពៅ និងវត្តសិល្បៈជាច្រើនផ្សេងទៀត ដែលសព្វថ្ងៃបានដាក់តាំងបង្ហាញនៅក្នុងសារមន្ទីរនៃខេត្ត ណារបោន។

^២ [Actualité | Exceptionnelle nécropole antique à Narbonne | Inrap](#)

^៥ [Monumentale Narbonne | Ville de Narbonne](#)

រូបលេខ១៖ ទីក្រុងណារបោន បច្ចុប្បន្ន

រូបលេខ២៖ ព្រះវិហារនៃ ទីក្រុងណារបោន (<https://www.britannica.com/place/Narbonne>)

រូបលេខ៣ និង ៤ ៖ ការធ្វើកំណាយលើទីតាំងវាល

បញ្ចុះសតសម័យរ៉ូម៉ាំង (<https://www.inrap.fr>)